

Tehetségek sokfélesége

BESZÉLGETÉS DR. KOCSIS MIKLÓS EGYETEMI TANÁRRAL,
A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA MŰVÉSZETELMÉLETI ÉS
MÓDSZERTANI KUTATÓINTÉZETÉNEK IGAZGATÓJÁVAL

A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézete (MMA MMKI) nemes feladatra vállalkozott. 2018-tól hirdette meg a három évre kiterjedő ösztöndíjprogramját, ami fontos, ugyanakkor kiegészítő feladata a kutatóintézetnek, amelynek széles tevékenységi spektruma van: konferenciák szervezésével, kiadványok megjelentetésével és művészetelméleti kutatásokkal foglalkozik. Ez az ösztöndíjprogram a magyar kormány támogatásával indult el, évente száz fő részére biztosít havi bruttó kétszázezer forint juttatást minden évben, szeptember 1-jétől kezdődően, 36 hónap időtartamban.

– *Az első két évfolyam 2018–2019-ben indult, tapasztalatai igen pozitívak. A pályázatokban érdekes kezdeményezések vannak.*

– Azt gondolom, hogy az ösztöndíjasok között vannak olyan kollégák, akik a közeljövőben akár befolyásolni is tudják majd a magyar művészeti élet egyébként is meglévő színességét.

Mind az első, mind a második évben több mint tizenháromszoros túljelentkezéssel dolgoztunk, 1324 volt az első évfolyamba jelentkezők száma, 1306 a másodikba, és ugyanennyi jelentkezőn van a harmadik évfolyamban is. Négyhavonta ezek az ösztöndíjasok szóban, írásban számot adnak tevékenységükről. Ezeket az írásos produkciókat a Magyar Művészeti Akadémia által felkért szakemberek, akadémikusok értékelik, majd alkalmanként személyes találkozókön átbeszéljük az ösztöndíjasokkal is. Minden évben, amikor befejezünk egy pályázati szakaszt, akkor a bírálókkal értékeljük ezt a folyamatot, és egy új folyamat kezdetére lépünk át.

Vannak olyan területek, amelyek a dolog sajátosága folytán létszámukban kiemeltek. Nagyon sokan pályáznak az irodalmi, a zenei vagy a vizuális területeken (iparművészet és tervezőművészet, képzőművészet). Ehhez képest kevesebben pályáznak például színházművészeti és építőművészeti területen. A végső döntőbizottság figyelemmel van a pályázók szakmai összetételére, azaz, ha tapasztaljuk is, hogy egyes szakterületeken több, másokon kevesebb a pályázó, ez ne befolyásolja a döntést, kizárólag minőségi szempontok mentén történjen az ösztöndíjaknak a kiosztása.

BALÁS Benedek: Születés. Lukács evangéliuma 2,1–14.

Bibliai illusztrációs sorozat

Benedek BALÁS: Birth. Luke's Gospel 2:1–14. Series of Bible illustrations
2020, papír, szitanyomat, 40x29,5 cm

Fotó: Balás Benedek

KIRÁLY Fanni: Idő-gyűrű No. 1 | Fanni KIRÁLY: Time ring No. 1
2020, ezüst, korall-achát, viaszveszejtéses öntés,
lyukszegecselt foglalás, 2,8x3x3 cm
Fotó: Király Fanni

– *Magyarországon a kultúra fogalmát ma is meghatározza az irodalom. Lehet, hogy bátortalanabbak más műfajokban, vagy például nehezebb pályázatot benyújtania egy építésznek, akinek komoly tervrajzokat kellene készítenie. Változott-e vagy ugyanez maradt az arány a második ösztöndíj meghirdetésekor?*

– Azt tapasztalom, hogy könnyebb helyzetben vannak azok, akik egyébként is író emberek, jóval könnyebben pályáznak, mint akik olyan területen tevékenykednek, ahol kevésbé van szükségük gondolataik írásos formába öntésére. Máshogy fejezi ki magát egy vizuális alkotó, mint egy olyan szakember, akinek a napi kenyere a szövegek karakterek formájában való nyilvánosságra hozatala. A döntőbizottság minden esetben figyelemmel volt arra, hogy ne legyenek túlsúlyok. Nem leírt, de betartott belső szabálya a mindenkorai döntőbizottságnak az, hogy bizonyos művészeti területek képviselőinek száma között ne legyen kétszeresnél nagyobb a különbség, hogy ne legyenek indokolatlan műfaji eltolódások bármilyen területen.

– *Mi ennek a módszere? A hivatalos szabályok szerint a bírálók nem is ismerik egymást. Ez miért van így?*

– A pályázó leadja az anyagait a meghatározott formai követelmények szerint, önéletrajzzal, pályázati anyaggal, úgynevezett portfólióval, az eddigi munkásságát bemutatandóan. Ezek akár hangzóanyagok, akár feltöltött képi dokumentumok vagy írások is lehetnek. Ezeket két egymásról nem tudó bíráló minősíti, előre meghatározott szempontrendszer szerint – hangsúlyozom, egymásról nem tudva, egymással nem találkozva, és itt van az anonimitás jelentősége – egy elektronikus rendszerben

feltöltik a bírálati anyagokat, amelyek azt szolgálják, hogy minél objektívebb módon tudjuk minősíteni a pályázó ösztöndíjasokat. Amennyiben az a helyzet áll elő, hogy mind a két bíráló szerény pontszámokat ad egy pályázónak, akkor az illető a következő bírálati körbe nem kerül be. A „szerény” alatt azt értem, hogy az 52 pont alatti pályázók nem kerültek további körbe. Ha mind a két bíráló továbbjutásra méltónak ítéli, akkor továbbjut, de előfordulhat az a helyzet is, amikor a két bíráló közül az egyik továbbjutásra méltónak találja, a másik pedig nem tartja arra méltónak. Ilyenkor egy harmadik bírálót vonunk be a rendszerbe, aki szintén anonim, nem tud az előző kettőnek az értékeléséről, és az ő döntése mindenképpen kihoz egy kettő-egyes helyzetet, vagy két nem, vagy két igen fog bekövetkezni, és akkor vagy nem jut tovább a következő fordulóba az illető pályázónk, vagy továbbjut, ez utóbbi esetben ugyanúgy járunk el vele, mintha kettő-nullával jutott volna tovább alapból. Azok, akik továbbjutottak akár kettő-nullával, akár kettő-eggyel, a végeredmény szempontjából mindegy, ők kerülnek az úgynevezett döntőbizottság elé. A döntőbizottság tíz-egynéhány fős grémium, minden évben az MMA elnöke kéri föl, figyelemmel arra, hogy minden művészeti ág képviseltetve legyen. Ez a névsor viszont nyilvános, és kizárólag akadémikusok a döntőbizottság tagjai, a bírálói szerep betöltése rotációs rendszerben történik. A kicsit több mint 1300 pályázóból 500-600 jut el a döntőbizottsághoz, melynek tagjai azt a komplex döntést hozzák, amiről beszéltünk, hogy minden művészeti ágra figyelemmel, az 500-600 pályázóból 100 tehetséges fiatal vagy középkorú alkotó jusson ösztöndíjhoz.

BÁN Miklós: Oboabillentyűzet modellezési előtanulmányai
tárogató tervezéséhez

Miklós BÁN: Preliminary studies of the oboe key system
for the planning of a tárogató

2020, centrifugális öntés 3D nyomtatott magformák segítségével
Modell, 3D rendek: Bán Miklós

– Önnek jogászként is most már kellő tapasztalata van erről a gyakorlatról. Van-e bármi változtatnivaló, vagy most már tulajdonképpen minden gördülhet tovább a maga útján?

– Minden évben van mit fejlesztenünk, és azt gondolom, hogy ez így helyes és a dolog természetéből adódik. A rendszer kimunkálása még Fekete György elnök úr idejében kezdődött el és Vashegyi György elnök úr működése alatt lépett életbe. Azt gondolom, hogy azok az útmutatók, amelyeket a pályázóknak, bírálóknak kiosztunk, minden évben mindig fejlődnek. Ennek részben az az oka, hogy mindig gazdagodunk új tapasztalatokkal, részben pedig az, hogy a körülöttünk lévő szabályozás is változik, és erre egészen egyszerűen figyelemmel kell lennünk. A vonatkozó útmutatóban a kizárásról is van szó, tehát senki nem vehet részt bírálatban, akinek, mondjuk, közeli hozzátartozója érintettje az ügynek, vagy adott esetben ajánlást adott, hiszen művészeti területen vagyunk, az okszerű, előfordul és természetes, hogy valaki a tanítványának, pályatársának vagy hasonló kapcsolatban álló személynek ajánlást biztosít, de ők ebből a bírálati folyamatból ki vannak zárva. Nagyon emberi módon járnak el a bírálók, igen figyelnek arra, hogy ne történhessen semmi olyan elköteleződés sem pozitív, sem negatív irányban, ami az egész folyamatban rosszul sülnhetne el. Nagyon tisztességes és abszolút szakmai módon zajlik ez a bírálat.

– A pályázatok kiírásakor van-e valamilyen koncepcionális elképzelésük, netán témakörük, tartalmi értelemben valamilyen irány, amelyre orientálják a jelentkezőket?

– A kérdés nagyon érdekes, és a lényegre világít rá. Az eljárási rendünk szerint a Magyar Művészeti Akadémia tagozatai minden évben megfogalmaznak ajánlásokat – és ezt a szót jelképesen háromszor húzom alá –, amelyek arra vonatkoznak, hogy milyen témákat tartanak az Akadémia tagjai fontosnak, kimunkálandónak, hiányterületnek, vagy akár még jobban vizsgálandónak, vagy melyek azok a területek, amelyeken belül fontosnak gondolják az újabb alkotások megszületését. Tehát ezek az ajánlások nem kötelezik a pályázót, hogy kizárólag csak abban a gondolatkörben pályázzon, és nem mondják azt sem, hogy ha már korábban pályázott, akkor a következő alkalommal sem nyerhet. Előfordult, hogy valamire nem gondoltunk, az ajánlások között sem szerepelt, ellenben annyira magas művészi minőségű volt a pályázati téma, hogy érdemes volt a támogatásra. De arra is akadt példa, hogy valaki ugyan az ajánlások mentén pályázott, de adott esetben a beadott munkája nem volt olyan minőségű, amivel bekerült volna a százba. Jövőre majd olyan lesz. Tehát évente százan nyernek, ez egy korlátozott szám, de az 1300 pályázóból biztos, hogy több alkalmas ember van ennél a számnál. Minden pályázatnál természetesen, hogy ha nem az a száz fő jött volna be, hanem tíz vagy húsz

FÓRIS Katalin: „Testemlékek” | Katalin FÓRIS: ‘Memory Imprints’ | 2020, celluloid filmnegatív, pamut, szövés, 16 darab, egyenként: 73x44x10 cm
Fotó: Horváth Zoltán

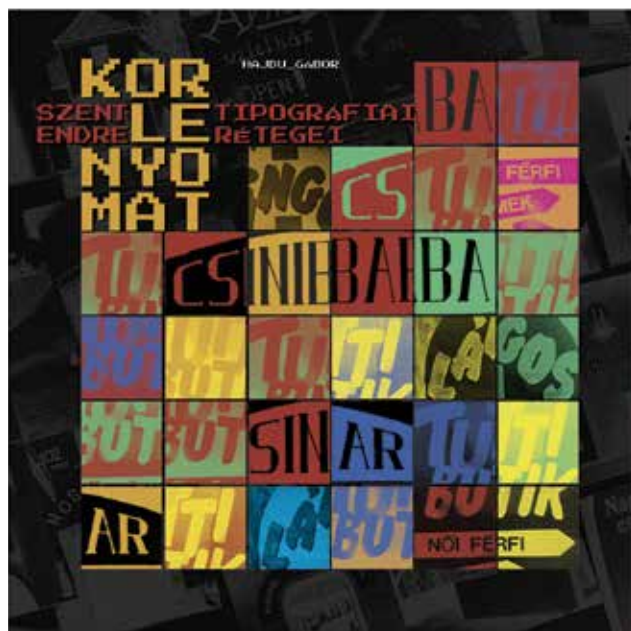
GYULAI Natália: Wonderfur fekete-fehér mellény és kékításka (NAT100%PUREIDEA)

Natália GYULAI: Wonderfur black/white vest and handbag (NAT100%PUREIDEA)

2019, műszőrme, egyedi „wonderfur-szórfestés”-technika

Fotó: Almási Jonatán Csaba

másik, az is lehetett volna nyertes. De megpróbálhatja a következő alkalommal is az illető. Mindenkit mindig arra biztatunk, hogy újra próbálja meg. Egy tizenháromszoros túljelentkezésnél teljesen természetes, hogy valaki annak ellenére, hogy tökéletes pályázatot nyújt be, nem nyer. De bízom abban, hogy vagy most vagy jövőre vagy valamikor sikerülni fog neki, mert ha jó pályázata van, azt a bírálók el fogják dönteni.

HAJDU Gábor: Korlenyomat, Szentendre tipográfiai rétegei.

Tipo-tanulmányok

Gábor HAJDU: Imprint of the age. Typographic strata of Szentendre.

Typo-studies

2020, digitális grafika, 40x40 cm

Fotó: Hajdu Gábor

– Felmerül még egy másik érdekes kérdés is, a pályázók életkorával, illetve a szakterületek sokféleségével kapcsolatban. Ön közgazdászként is elgondolkodhatott azon, hogy a mai pályázók mennyire illeszkednek a jelen időben felmerülő igényekhez?

– Azt gondolom, hogy minden potenciális pályázó számára érdekes kérdés lehet ez. Az ösztöndíj lehetősége 18-tól 50 éves korig áll rendelkezésre. Ez szándékosan széles spektrum és nem szab előfeltételként számos dolgot, például nem szab végzettséget, nem szab díjat. Előfordulnak még Kossuth-díjas pályázóink is minden évben, akik vagy nyernek, vagy nem, mert itt, a konkrét pályázat művészi minősége az érdekes, nem az, hogy kinek milyen díja van, a pályázat önmagában mérettetik meg, és az a fontos, hogy szerzője abban milyen művészi minőséget kíván lerakni az asztalra. Természetes, hogy a különböző művészeti ágak eltérő helyzetben vannak, például az építőművész bírálók okszerűen mondják azt, hogy egy 18-19-20 éves,

építészeti területen pályázó vélhetően nem fog ösztöndíjat kapni, hiszen nincs még birtokában kellő tapasztalatoknak, legfőleg az alapvető ismereteknek, amelyeket, mondjuk, az egyetemen szerzett meg. Ez nem biztos, hogy igaz például egy alanyi költőre, és ezzel egyiket sem bántottam, hanem jelezni kívánom, hogy a művészeti területek eltérőek. Azt tapasztalom, hogy nagyon szépen kirajzolódik az a minta – szociológus meg statisztikus kollégák ezt mintának mondanák –, amelyet egyébként is tippeltünk, vagyis hogy nagyon kevesen nyernek ösztöndíjat az egészen fiatal, tehát a 18–23 éves korosztályban. Nem állítom, hogy nincs ilyen nyertesünk, de alapvetően a középkorúnak számít, tehát, mondjuk, a 23 éves kortól a 40-ig számító generáció van döntő többségben. Úgy gondolom, hogy ez egy helyzetbe hozó ösztöndíj, amely adott esetben életrajzszakos átsegítő is lehet. Hiszen ha valaki a végén jár egy alkotói periódusának, melyet éppen most újra akar váltani, új dolgot akar megfogalmazni, új technikákat akar kipróbálni, és ezt minőségi módon és méltó módon próbálja megtenni, akkor három év alatt erre lehetősége van. És ha teljesíti azt, amit vállalt az ösztöndíjas projektben, akkor három évig van egyfajta olyan stabilitása, hogy a művészeti munkáját ki tudja bontakoztatni.

– A pályázat végén mi a sorsa annak a műtárgynak vagy eredménynek, amin az illető három évig dolgozott? A létrejött alkotással vagy produkttal a pályázó saját maga rendelkezhet, tehát jogilag öt illeti meg például egy szobor? Vagy abban az esetben, ha valaki könyvet jelentet meg az Akadémián, vagy valahol másutt, vagy egy színházi előadás létrehozója, akkor az illetőnek szerzői vagy rendezői joga van? Vagy az MMA gondoskodik netán a produkció megvalósulásáról is?

– Ezek az alkotók nem a levegőben léteznek, aktív alkotói időszakban vannak, előfordul, hogy egyidejűleg más projekteken is dolgoznak. Ezért azt várjuk el tőlük, hogy azokat a munkáikat, projektjeiket, alkotásaikat, melyeket ebben az ösztöndíjas feladatban vállaltak, úgy jelentessék meg, hogy jelzik azt, hogy ennek az ösztöndíjnak a keretében készültek. Ezt mindenképpen tüntessék fel. Olyan is előfordulhat természetesen, hogy a vonatkozó ösztöndíjas más pályázati forrásból is részesül támogatásban, egészen egyszerűen azért, mert olyan költségigénye van a munkája megvalósításának, hogy csak MMA-ösztöndíjből nem tudná megcsinálni, máshonnan is pályázik kiegészítő forrásra. Ezt mi nem tiltjuk, kizárólag azt várjuk el, hogy mind nekünk, mind a másik finanszírozónak jelezze, hogy más forrásból is részesül támogatásban, és jelezze azt is, hogy tőlünk is kap támogatást. Az ösztöndíjas a végén maga gazdálkodik az alkotásával, az ő szellemi terméke.

LÁNYI Anna Borbála: PLAY BALL inkluzív játék termékfejlesztése halmozott fogyatékossgal élő gyermekek számára. Kivitelezés: FabLab Budapest
 Anna Borbála LÁNYI: Modification of the PLAY BALL inclusive toy for multiply handicapped children. Execution: FabLab Budapest
 2020, fa rétegelt lemez, festett felület, PLA, CNC-marás, 3D nyomtatás, 15,3x10x0,8 cm

Fotó: Lányi Anna Borbála bocsátotta rendelkezésünkre

– Fogalmazhatunk úgy is, hogy a Magyar Művészeti Akadémia, a magyar kultúra egyik legjelentősebb intézményeként, rátekinthet a jelen idő alkotói periódusaira. Ebben nemes gesztusnak vélem, hogy az ösztöndíjasokat ilyen szabadságjogokkal ruházták fel, ha a havi támogatási összeg nem is olyan nagyon nagy összeg a mai időkben – bruttó 200 ezer forint –, az illető mégis, ahogy ön fogalmazott, biztonságban érezheti magát. Törekednek-e ezek a művészek az alkalmankénti közös beszámolókon vagy más alkalommal egymás megismerésére?

– Ön a jelen alkotásait említette. Én azzal egészítem ki, hogy a jelen és a jövő alkotásairól és alkotóiról van szó. Itt mégiscsak a 18 és 50 közötti korosztályról beszélünk, akik előtt még sok aktív év áll, és ez a legfontosabb ebben a projektben. Az, hogy olyan ösztöndíjasokat találjunk meg, akik hosszú ideig meghatározóak lehetnek – habár közöttük sokan meghatározóak már most is, akár filmes, akár zenei, akár képzőművészeti, irodalmi területen elismert alkotók vannak a körükben. Igazolják mindezt az MMA oldaláról elérhető honlapjaik. Mindenkinek saját aloldala van, fényképpel, különböző portfóliók feltöltésével és lényegében napi szintű hírbeszámolóval arról, hogy éppen mit csinál. Valóban nagyon fontos, hogy ezek az ösztöndíjasok ismerik egymást, kooperálnak, megnézik egymás munkáit, akárcsak átküldik egymásnak alkotásaik információit. Járnak egymás kiállításaira, koncertjére, segítik egymást ezekben a projekteken. Azt gondolom,

LENZSÉR-MEZEI Kata: Ég és Föld kehely
 Kata LENZSÉR-MEZEI: Heaven and Earth chalice
 2020, aranyozott sárgaréz, patinázott sárgaréz, 17 x Ø 8 cm
 Fotó: Lenzsér-Mezei Kata

hogy ez is az egyik kulcsfogalom: ez egy közösségépítő ügy. Amikor az ösztöndíjprogramot meghirdettük, és azóta is erre törekszünk, ezek a négyhavonkénti beszámolók arra is igyekeznek lehetőséget biztosítani, hogy kialakulhassanak szakmai-emberi kapcsolatok, hogy alkotó és alkotó találkozzon. Ha úgy adódik, adjanak egymásnak ötleteket, impulzust, kontaktot, egy olyan külföldi ösztöndíj-lehetőséget vagy egy alkotótábori meghívást vagy bármi egyebet, amivel ki-ki még egy kicsit jobban ki tudja bontakoztatni a saját művészetét. És azt gondolom, hogy ez az, amivel az ösztöndíjasok – amennyiben tisztességesen dolgoznak, és ezt a bírálók mind a pályázati kiválasztáskor, mind a négyhavonkénti ellenőrzéskor tisztességesen ellenőrzik is – a következő évtizedekben meghatározó szereplők tudnak lenni abban a művészeti világban, amiben tevékenykednek.

– Ez az alig két éve elindított ösztöndíjprogram milyen kapcsolatban áll az ön által vezetett Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet munkájával?

– Másféle feladat ugyan, de összefüggésben van azzal a szellemi koncepcióval, ami végül is a kortárs művészettel kapcsolatos kutatómunkáinkat is jellemzi. A Magyar Művészeti Akadémia által alapított kutatóintézet számos fontos feladatot vállalt fel az elmúlt években. Évente 100-120 rendezvényünk van, ez egy viszonylag nagy szám egy olyan kicsi intézmény részéről, mint amilyen a

mienk. Ebben vannak kétnapos konferenciák, egynapos találkozások, ösztöndíjas feladatok ellátása, továbbá olyan nemzetközi projektek, amelyek az első években a visegrádi négyek köréből, de most már egész Európából vonzanak érdeklődő tudósokat. Azt gondolom, hogy ezek az eseményeink és az azokat kísérő és azokat követő kiadványaink igyekeznek elősegíteni a magyar művészeti élet átfogó megértését. Munkánk célja, hogy tudjunk megfogalmazni olyan állításokat, és olyan kérdéseket – és itt a kérdés szó szintén hangsúlyos –, amelyek elősegítik azt, hogy alkotó és alkotás minél izgalmasabban, mondjuk úgy, több szempontból kerüljön elemzésre. Egyre inkább arra törekszünk, hogy minden kiadványunkat, amelyet nyomtatott és elektronikus formában is igyekeztünk megjelentetni, most nagyobb elánnal online, tehát elektronikus formában jelentessük meg. Korábban is volt évente 20-25 könyvméretű kiadványunk, de külön kört képeznek a könyv mennyiségű, minőségű résztanulmányaink, melyeket szintén egyébként publikus vonalon megjelentetünk. Amióta a Magyar Művészeti

Akadémiának MMA Kiadó néven szakosított intézménye is van, az ő előkészítő szakmai munkájuk garancia arra, hogy az írott anyagaink elektronikus anyagainkkal azonosan magas minőségűek lehetnek.

SIMON Zolt József: Sétáló rügy | Zolt József SIMON: Strolling bud
2020, fehér, mázatlan porcelán, 1280 °C, oxidációs égetés, 24x28x37 cm
Fotó: Simon-Nagy Szilvia

HEGEDŰS Andrea: Fények – Rétegződések – Reflexiók I.
Üvegtextil alkotás térben installált modellje
Andrea HEGEDŰS: Lights – Stratifications – Reflections I.
Model of glass textile work installed in space
2019, üveg, textil, síküveg, laminálás, homokfúvás, 20x20 cm
Fotó: Bujnovszky Tamás

– *A magyar közéletben szereplő különféle, a kultúrával tudományos igénnyel foglalkozó szervezetek tevékenységeihez hogyan illeszkedik az MMKI kutatói programja?*

– Azt gondolom, hogy a kutatói munka részben magányos tevékenység, részben azonban nem működhet interakciók, kapcsolódási pontok nélkül. Erre a lelegejétől figyelemmel vagyunk. Felmértük azt, hogy Magyarországon – ide nem számítva például az akadémiai típusú kutatóintézeteket – bő tucatnyi olyan intézmény, felsőoktatási intézmény van, ahol művészeti képzés vagy művészetközvetítő képzése zajlik. Mára szinte valamennyivel van együttműködésünk, ami közös kutatások, közös kutatócsoportok kialakítását jelenti, az eredményei a honlapunkon láthatóak. Utalok a zenei oktatásra, vagy konkrét hagyatékok megmentésére, illetve igyekeztünk feltárni bizonyos, a művészettel foglalkozó képzéseknek a tudománytörténetét az érintett intézmény által vezetett kutatócsoporttal közösen. Ezek mind arra szolgálnak, hogy a Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet megtalálja azokat a hazai és nemzetközi kapcsolódási pontokat, amelyek mentén a saját kutató kollégáink is ki tudják teljesíteni a saját produkciójukat. Más kutató kollégáknak lehetőséget biztosítottunk arra, hogy a mi humán erőforrásunkat is használva tudjanak együttműködni. Véleményem szerint az együttműködésre kell helyeznünk a hangsúlyt. Nem az a fontos, hogy az intézmények milyen módon kooperálnak, adott esetben melyik intézménynek ki a fenntartója, hiszen itt a dolog lényege a kutatás szempontjából a tartalom van. Az a kérdés, hogy az adott kutató kollégák, akik egyik és másik intézményben dolgoznak, meg tudják-e találni a közös

SZŐNYEGI Zsófia: Véletlen alakította mintakísérletek. Fotogramkísérlet

Zsófia SZŐNYEGI: Experimental patterns formed by chance. Photogram experiments | 2020, fényérzékeny papír, fotogram, 3 darab, egyenként: 29x21 cm

Fotó: Szőnyegi Zsófia

MONORI Anita: Tál és csésze. CNC-mart magforma-kísérlet porcelánkészlethez | Anita MONORI: Bowl and cup. CNC milled experiments for positives
2020, gipsz, modellező keményhab, CNC-marás, tál: 7 x Ø 20 cm, csésze: 7 x Ø 11 cm

Fotó: Görgényi Gábor

hangot. Kiemelkedően fontosnak tartom a felsőoktatási intézményeket, egyebek mellett abból a szempontból, hogy ezekben az intézményekben képzik a jövő művészeit, a jövő művészetközvetítőit, azokat a pedagógus kollégákat, akik a művészet iránti érzékenységre nevelik a diákokat. Azt gondolom fontos, hogy azok a kutatási eredmények bekerülhessenek a tananyagokba, amiket az MMA által alapított kutatóintézet létre tud hozni. A kollégáink 99 százaléka rendelkezik tudományos fokozattal (PhD- vagy

DLA-fokozattal, habilitációval), különböző egyetemeken tanítanak Magyarországon és más intézményekben. Értelme a kutatómunkának akkor van, hogyha minél szélesebb körben átadhatjuk ezeket az új szemléletű ismereteinket, amelyek kiemelkedően szólnak pedagógus kollégáknak, hogy az ő révükön eljussunk a fiatal generációhoz, akik viszont tudnak adni jó néhány olyan visszajelzést, ami szintén, mondjuk úgy, hogy pozitív értelemben befolyásolja a nálunk folyó további kutatómunkát.

– Rendeztek önök egy konferenciát a közelmúltban, A művészet közege II. – Kihívások a 21. század elején címmel. Ön már célzott arra, hogy a marketing sem mellékes dolog, valahol el kell juttatni ezeket a tudományos ismereteket nemcsak a tudósoknak egymás között, hanem a közönségnek is.

– Valóban, a kétnapos konferencia után, mindegyik nap végén tartottunk egy könyvbemutatót. Az egyik egy művészetmarketinggel foglalkozó anyag – Dér Csaba Dezső és Márkus Renáta: *Új utak a kulturális marketingben* –, szerzői a téma ismert szakértői, a másik egy elméleti jellegű anyag – Boros János: *Filozófiaművészet*. Azt gondolom, hogy ezzel jól kifejezzük azt, hogy amikor a művészet közegeinek 21. századi kihívásairól beszélünk, akkor annak lehetőségeit két irányból kell megközelítenünk.

– Az idősebb tudományos kutatók más szemléletű korszakban nőttek fel, számukra a tudományos kutatás a 19–20. századi kissé megcsontosodott hagyományai alapján afféle elefántcsonttoronyban zajló tevékenységet jelentett. A Magyar Művészeti Akadémia kutatóintézetében mindenki nagyon fiatal, ezek a konferenciák az életkori folyamatosságot

sokkal jobban figyelembe veszik, azaz egyaránt szóhoz jut idős és fiatal. Másrészt, a tudományosságnak és a művészeti alkotásoknak vagy az ezen való gondolkodásnak szerintem akkor van értelme, ha a társadalom megérti, hogy mi mire való. Én ugyan nem kedvelem a marketing szót, de hát ezt használja mindenki, nem kerülhető meg a mai társadalomban betöltött szerepe. A kérdés az, hogy mennyire van végül is ennek a művészeti kutatásnak, mondjuk így, értékesítési lehetősége a szélesebb körben művelendő társadalom számára, vagy másképpen fogalmazva: mennyire hasznosul a tudás?

– Eddigi témáinknak szerintem ez tökéletes összefoglalása. Hiszen, amikor arról beszélünk, hogy nagyon fontosnak tartjuk a pedagógusok részvételét a rendezvényeinken, az maga egy marketing. A szónak nem a klasszikus, hanem abban az értelmében, hogy rajtuk keresztül tudjuk eljuttatni az ismereteinket, amelyek messziről nézve talán elefántcsonttoronyban születnek – holott pontosan tudjuk, hogy ezek nem ilyen jellegű kutatások –, de rajtuk keresztül talán egy közvetítő közeget találunk arra, hogy ezek a kutatások élők, a napi gyakorlatban használhatóak legyenek a szó legjobb

SOLTÉSZ Melinda: Reflexiós üvegburkolat No. 02. Látványterv: MÁRTON László Attila

Melinda SOLTÉSZ: Reflective glass tiles No. 2. Visualization: László Attila MÁRTON | 2020, üveg, fonscor, rogyasztás, lapméret: 10x20 cm

Fotó: Márton László Attila

értelmében. A mai pedagógusnak más módszerekkel kell előadnia a tudását, nem porszagúan. Az előadást hallgató a szó legjobb értelmében lehet az egyetemi pedagógus partnere. S hogy mennyiben idegen a művészettől a marketing szó? A mögötte lévő tartalom nagyon fontos. Egy olyan világban, amikor a művész nehezen jut el a közönségéhez, és tudjuk, hogy megváltozott környezetben élünk, ezt a megváltozott környezetet fontos vizsgálni. És ebből a szempontból mindegy, hogy egy színésről beszélünk, vagy egy olyan vizuális alkotóról, aki kiállításokon keresztül kommunikál a saját közönségével. Mindegy, hogy egy költőről beszélünk,

aki a kötetein keresztül próbál kommunikálni, adott esetben felolvasóesteken vagy bármilyen más eszközökön keresztül – és most itt közgazdasági értelemben használom az eszköz szót – kommunikál a közönségével, ezeket fel kell térképeznünk. Nagyon fontos látnunk azt, hogy milyen módon tudja elérni ma az alkotó a közönségét. Ha ebben tudunk neki segíteni, akkor már volt értelme ennek a munkának. Úgy gondolom, hogy az ösztöndíjas programjaink vállalása ezen a síkon illeszkedik az MMA és a kutatóintézetének közös szellemi vállalkozásaihoz.

– *Ön egyetemeken is előadó. Bizonyára vannak ezzel a gondolatkörrel kapcsolatos tapasztalatai.*

– Másfél évtizede vagyok oktató a Pécsi Tudományegyetemen, a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen, illetőleg óraadói felkéréseim vannak más intézményekből, a Károli Gáspár Református Egyetemen, a Budapesti Metropolitan Egyetemen egyes kurzusok erejéig. Megtisztelő, hogy ezt csinálhatom, és amit az előbb elmondtam a kollégáimról, az rám is igaz, hogy mindig fel kell készülni arra az alkalomra, amire a következő előadáson vállalkozni fogunk. Nem a tegnapi, nem a holnapira, hanem mindig arra kell felkészülni, amire az ember éppen bemegy, mert a hallgatói visszajelzések mindig direktek és mindig plasztikusak. Az ember nem biztos, hogy elsőre azt hiszi, hogy a hallgatónak igaza lehet, de amikor újra végiggondolja, rájön, hogy ha mérlegeli azt a felmerülő szempontot, akkor lehet, hogy egy kicsit gazdagította a saját előadását. Azt gondolom, hogy amíg ezt a szemléletet valaki megtartja magában, addig van értelme oktatónak hívnia önmagát.

KOÓS Daniella: Lerakóasztal látványterve (a készülő időtálló kisbútor- és lakáskiegészítő-kollekcióból) | Daniella KOÓS: Design of a nesting table (for the evolving collection of durable small furniture pieces and home accessories) | 2020, tömör kőris, üveg, 54,5x42x42 cm (balra); 36,1x69,2x64,6 cm
Látványterv: Koós Daniella

TÓTH Zoltán: Érintés I. gyűrű | Zoltán TÓTH: Touch I ring 2020, ezüst, réz, aranyozás, howlit, corian, 6x5x4 cm
Fotó: Tóth Zoltán

DVORSZKY Hedvig
művészettörténész

Dr. Kocsis Miklóssal, az MMA Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet igazgatójával a szerző 2020. május 7-én beszélgetett.

A Magyar Iparművészet folyóirat 2019 óta lehetőséget biztosít az MMA Művészeti Ösztöndíj Programban részt vevő alkotók eredményeinek bemutatására. Jelen interjúhoz az illusztrációkat a szerkesztőség a kutatóintézetrel együttműködve gyűjtötte be az iparművészeti és tervezőművészeti ösztöndíjas művészekről. A képanyag ízeitől nyújt a művészek programjából. Fotót azok az ösztöndíjasok nem küldtek, akiknek témája elméleti jellegű, vagy készülő munkájuk még nincs olyan fázisban, hogy publikálható legyen, illetve néhányan nem jelentkeztek a megkeresésre. A nyertes ösztöndíjprogramok megtalálhatóak az MMA honlapján, a <https://osztondij.mma-mmki.hu/> oldalon.

Az ösztöndíjasok munkáiról a következő cikkekben tájékozódhattak lapunk olvasói: Mogán Orsolya: Új tüzek égnek. A modern magyar kerámia születése Siklóson, MI/2019/6; Bakonyvári M. Ágnes: A klasszikus műfajoktól az ötvösplasztikáig. A XII. Ötvös művészeti Biennálé a Klebelsberg Kultúrkúriában (Tóth Zoltán), MI/2019/7; Műhelyvallomás: Hegedűs Andrea: Fények – Rétegződések – Reflexiók I., MI/2019/8; Veress Kinga: Művész és társadalom. Mozaikok a kádárizmus kerámiaművészetéből I–II., MI/2020/3, 4; Műhelyvallomás: Szilágyi Csilla: Transfuse_02 sorozat, MI/2020/3; Oláh Zsolt: Kivételes vizuális dimenzió. Cziegler Balázs Csárdaskirálynő-diszléte a Budapesti Operettszínházban, MI/2020/3; Dvorszky Hedvig: Két hangszer összeolvadása. A Bán Miklós tervezte viola da fusione, MI/2020/4; Dvorszky Hedvig: A kézi rajz mint szellemi torna. Máté Tamás és Vass-Eysen Áron építészek (BIVAK studio), MI/2020/5; Mogán Orsolya: Formabontás. Simon Zsolt József: Szirom-fészek; MI/2020/6.